ฉบับที่ ๔๗ วันศุกร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๕๒ วันศุกร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓ เพื่อพิจารณาการยกร่างรัฐธรรมนูญ

นายคำนูณ สิทธิสมาน โฆษกกรรมาธิการ พร้อมด้วย นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ รองประธานกรรมาธิการ คนที่หก และประธานอนุกรรมาธิการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๙ ขอนำเสนอรายงานความคืบหน้าในการทำงานของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

เรื่องที่หนึ่ง พิจารณาร่างบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญรายมาตราของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

(๑.๑) กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติให้ประชุมนอกสถานที่ **ระหว่างวันจันทร์ที่ ๒๓ - วันเสาร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ พัทยา จังหวัดชลบุรี** เพื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นรายมาตรา (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

(๑.๒) คณะอนุกรรมาธิการสื่อสารกับสังคม **โดยมีนายมานิจ สุขสมจิตร ประธานอนุกรรมาธิการสื่อสารกับสังคม**ได้จัดทำจุลสารกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเผยแพร่การดำเนินงานของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีบทความและสาระน่ารู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างความเข้าใจและอธิบายรายละเอียดภาพรวมของรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปนี้ให้กับสื่อมวลชนและประชาชนที่สนใจ โดยมีจุลสารฉบับปฏิรูปเป็นอย่างไร ฉบับที่ ๔ มาแจกด้วย

เรื่องที่สอง พิจารณาร่างบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญรายมาตราของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

สำหรับผลการพิจารณาเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ได้มีการพิจารณาต่อเนื่องในช่วงบ่าย ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง **การปฏิรูปด้านการปกครองท้องถิ่น การปฏิรูปด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การปฏิรูปด้านเศรษฐกิจรายภาค การปฏิรูปด้านสังคม การปฏิรูปด้านเกษตร การปฏิรูปด้านอื่น ๆ** สรุปผลดังนี้

ส่วนที่ ๖ การปฏิรูปด้านการปกครองท้องถิ่น

มาตรา (๔/๑/๖) ๑ **มีการแก้ไข**

มาตรา (๔/๑/๖) ๑ รัฐต้องดำเนินการให้มีการปฏิรูปด้านการปกครองท้องถิ่นตามแนวทางดังต่อไปนี้

(๑) จัดตั้งจังหวัดปกครองตนเองขึ้นในจังหวัดและพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสม เพื่อให้มีองค์กรปกครองส่วนบริหารท้องถิ่นระดับจังหวัดที่มีขนาดและขีดความสามารถในการจัดทำภารกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นและกว้างขวางมากขึ้นในอนาคต

(๒) เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องให้มีการออกกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีคณะบุคคลขึ้นทำหน้าที่ศึกษาและยกร่างกฎหมายจังหวัดปกครองตนเองเสนอต่อให้รัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ และให้มีองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนและดำเนินการจัดตั้งจังหวัดปกครองตนเองในพื้นที่ที่เห็นสมควร โดยในช่วงห้าปีแรกควรมีจังหวัดปกครองตนเองเกิดขึ้นอย่างน้อยสิบจังหวัด

(๓) ให้มีการปฏิรูปกฎหมายและจัดให้มีกลไกที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นขนาดใหญ่เต็มพื้นที่ทั้งจังหวัด ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และดำเนินการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นดังกล่าวขึ้นในท้องที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมโดยเร็ว

<u>มาตรา ๗ ให้มีการปฏิรูปด้านการบริหารท้องถิ่นตามแนวทางดังต่อไปนี้</u>

<u>(๑) ตรากฎหมายและจัดให้มีกลไกที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นเต็มพื้นที่จังหวัดให้เสร็จสมบูรณ์ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และดำเนินการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นดังกล่าวขึ้นในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมโดยเร็ว</u>

<u>(๒) ให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจแห่งชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากสมัชชาพลเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เพื่อกำหนดนโยบาย กำหนดมาตรฐานกลาง และขับเคลื่อนการกระจายอำนาจอย่างมีเอกภาพและสามารถดำเนินการให้การกระจายอำนาจเป็นผลสำเร็จ โดยให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจแห่งชาติ รับผิดชอบงานธุรการและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</u>

ส่วนที่ ๒ การปฏิรูปด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

มาตรา (๔/๑/๒) ๑ มีการแก้ไข

มาตรา ***(๔/๑/๒) ๑ <u>๔</u> รัฐต้องดำเนินการ***<u>ให้มีการ</u>ปฏิรูป<u>กฎหมาย</u>และกระบวนการยุติธรรมตามแนวทางดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีการปฏิรูปกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง เป็นธรรม สอดคล้อง และเป็นเอกภาพ และมีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทุกประเภท เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

(๑)(๒) รัฐต้องดำเนินการให้มีการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เสมอภาค และทั่วถึง รวมทั้งจัดให้มีการปฏิรูปกองทุนสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนการดำเนินคดีดังกล่าว โดยสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

(๒)(๓) รัฐต้องดำเนินการให้มีการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพื่อรวมทั้งการระงับข้อพิพาทระหว่างประชาชนโดยกระบวนการยุติธรรมชุมชนหรือการประนีประนอมข้อพิพาทระดับชุมชน เพื่อให้มีการบูรณาการเกี่ยวกับกลไกและกระบวนการในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

(๓)(๔) รัฐต้องดำเนินการให้มีการปฏิรูปให้องค์กรตำรวจเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศของประชาชนโดยให้มีสภาที่ปรึกษาการตำรวจแห่งชาติและให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาการตำรวจระดับภาค

<u>(๑) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายและกฎโดยง่าย ให้ตรากฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมและปรับปรุงกฎหมายและกฎในเรื่องต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วนและทันสมัยขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป</u>

<u>(๒) เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดี ให้ตรากฎหมายว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดี ซึ่งมีหน่วยงานที่ให้คำแนะนำทางกฎหมายที่จำเป็นแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดทนายความที่มีความสามารถทางคดีอย่างแท้จริงเพื่อดำเนินคดีทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองให้</u>

ประชาชนผู้มีรายได้น้อย รวมทั้งจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดีขึ้นเพื่อการดังกล่าวด้วย โดยสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

(๓) ให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย มีหน้าที่และอำนาจเสนอให้รัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎ แล้วแต่กรณี ซึ่งจำกัดเสรีภาพของประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระหรือขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

(๔) ปรับปรุงกฎหมายซึ่งกำหนดเรื่องการออกใบอนุญาตที่มีลักษณะเป็นการผูกขาด ให้สัมปทาน หรือให้สิทธิในการประกอบกิจการใด โดยให้ใช้วิธีประมูลโดยเปิดเผยเป็นหลัก เว้นแต่มีความจำเป็น คณะรัฐมนตรีอาจมีมติให้ดำเนินการด้วยวิธีอื่นได้โดยต้องประกาศเหตุผลให้ทราบเป็นการทั่วไป ใบอนุญาตใดที่ไม่ได้มีการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตไว้แล้วโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นเป็นอันสิ้นสุดลง และให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ความจำเป็นของการมีใบอนุญาตนั้นต่อรัฐสภาทุกห้าปี

(๕) ปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ รวมทั้งการระงับข้อพิพาทระหว่างประชาชนโดยกระบวนการยุติธรรมชุมชนหรือการประนีประนอมข้อพิพาทระดับชุมชน เพื่อให้มีการบูรณาการเกี่ยวกับกลไกและกระบวนการในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

(๖) ให้มีกลไกในการบังคับคดีทางแพ่ง และคดีปกครองในสังกัดศาลยุติธรรม ทำหน้าที่บังคับให้เป็นไปตามคำสั่ง คำพิพากษาของศาลยุติธรรมและศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๗) ให้จัดการศึกษาอบรมเพื่อปลูกฝังให้ประชาชนเคารพกฎหมาย ยกย่องผู้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ตรงไปตรงมา และลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งละเลยไม่บังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิผล อย่างจริงจัง

(๔) (ปฏิรูปด้านรายได้)

มาตรา (๔/๑/๒) ๒ รัฐต้องจัดให้มีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทุกประเภท เพื่อให้กฎหมายต่าง ๆ มีความถูกต้อง สอดคล้อง และเป็นเอกภาพ และเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

ส่วนที่ ๓ การปฏิรูปด้านการเกษตร

มาตรา (๔/๑/๓) ๑ มีการแก้ไข

มาตรา *(๔/๑/๓) ๑* ๑๕ ***รัฐต้องดำเนินการ***ให้มีการปฏิรูปด้าน***การเกษตร***เศรษฐกิจรายภาคตามแนวทางดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาภาคการเกษตรและเกษตรกร กำหนดเขตการใช้พื้นที่ทางเกษตร รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร ระบบการแปรรูปสินค้า และนวัตกรรมทางการเกษตรโดยผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการวิจัยและการพัฒนา เพื่อให้เกษตรกรเป็นผู้มีความรู้และมีความมั่นคงทางรายได้ และให้ประเทศไทยเป็นฐานความมั่นคงทางอาหารและเป็นศูนย์ซื้อขายสินค้าเกษตรและอาหารล่วงหน้าในภูมิภาคเอเชีย

(๔) (๒) ***โดยการ***กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม จัดหา จัดรูป และบริหารจัดการที่ดินของรัฐและของเอกชนที่ไม่ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อเอื้อให้เกษตรกรและชุมชนสามารถเข้าถึงที่ดินเพื่อทำกิน รวมทั้งรักษาที่ดินทำกินไว้ได้ ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยใช้มาตรการ***ต่าง ๆ ประสานกันอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์สูงสุดจากที่ดิน เช่น*** ในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน การให้สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ***ตลอดจน***การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือมาตรการอื่นที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการประสานกันอย่างเป็นระบบ ***เพื่อ***และนำไปสู่การใช้ประโยชน์สูงสุดจากที่ดิน

~~(๒)~~ (๓) ~~มาตรา (๔/๑/๑) ๒ รัฐต้อง~~คุ้มครองเกษตรกรให้ได้รับความเป็นธรรมจากการผูกขาดทางการเกษตร~~ขอบเขตของ~~ระบบเกษตรพันธสัญญา และการทำสัญญาที่ไม่เป็นธรรม~~ระหว่างบริษัทและกับ~~เกษตรกร โดยการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม~~และออกกฎหมายใหม่เพื่อกำหนดเงื่อนไขในการลงทะเบียนบริษัทนิติบุคคลที่ดำเนินการเกษตรแบบพันธสัญญา การส่งเสริมการผลิตแบบรวมกลุ่มหรือการให้นิติบุคคลต้องร่วมแบ่งรับต้นทุน การตั้งองค์กรกลางเพื่อดูแลผลประโยชน์ของเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกร การตั้งกองทุนประกันการชำระเงินโดยกำหนดที่ต้องมีเงื่อนไขให้บริษัทนิติบุคคลที่ดำเนินการเกษตรแบบพันธสัญญานั้นต้องเก็บสินทรัพย์ไว้ในกองทุนในรูปของพันธบัตรหรือหลักทรัพย์ค้ำประกันอื่น ซึ่งและเงื่อนไขที่กำหนดให้ต้องนำเงินดังกล่าวระดมทุนมาชดเชยแก่เกษตรกรกรณีเกิดความเสี่ยงจากการผลิต หรือจากผิดสัญญาโดยเกษตรกรขึ้น และการตั้งกองทุนเพื่อชดเชยแก่เกษตรกรกรณีเกิดความเสี่ยงทางการผลิตหรือทางการตลาด และส่งเสริมการผลิตแบบรวมกลุ่มหรือการให้บริษัทนิติบุคคลต้องร่วมแบ่งรับต้นทุน~~และตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบเกษตรพันธสัญญาให้เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตร

(๔) สร้างระบบประกันความเสี่ยงแก่เกษตรกรกรณีเกิดความเสี่ยงทางการผลิตหรือการตลาด

(๕) ส่งเสริมการพัฒนาและขยายพื้นที่การทำระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้มีสัดส่วนพื้นที่อย่างน้อยหนึ่งในสี่ของพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงทางอาหาร และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรกรรมไทย โดยให้มีกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมระบบเศรษฐกรรมยั่งยืน และให้องค์กรเกษตรกรและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืนควบคู่และเสริมหนุนกับภาครัฐ มีการควบคุมการโฆษณาการใช้สารเคมีการเกษตรและส่งเสริมการใช้อย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ เพื่อลดการใช้สารเคมีการเกษตรที่เกินความจำเป็น ลดการสร้างผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค

(๖) ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประเทศและกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน และบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งด้านแผนงานและงบประมาณ

(๗) ปฏิรูปเพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ปฏิรูประบบการขนส่ง และเชื่อมโยงคมนาคมขนส่งทุกรูปแบบ ทุกระดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการจัดการห่วงโซ่อุปทาน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มคุณภาพชีวิต รวมทั้งสร้างกลไกในความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการปฏิรูปดังกล่าว

(๘) สร้างและพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ โดยสนับสนุนให้เกิดวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการลงทุน สร้างความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุน ใช้นวัตกรรมในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ รวมทั้งส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

(๙) สนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนไทยในต่างประเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการสร้างโอกาส การให้ข้อมูล จัดให้มีมาตรการทางภาษีและมาตรการคุ้มครองอื่น ธนาคารเพื่อการลงทุน และการอื่นที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๑๖ การปฏิรูปด้านสังคม

มาตรา (๔/๑/๑๖) ๑ มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗ ~~รัฐต้องดำเนินการ~~ให้มีการปฏิรูปด้านสังคมตามแนวทางดังต่อไปนี้

~~(๑) รัฐต้องให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งเป็นผู้รับบริการหรือเป็นผู้ให้บริการเมื่อได้รับความเสียหายจากบริการสาธารณสุข และมีสิทธิได้รับการชดเชย เยียวยาความเสียหายที่สะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม~~

(๑) ผลักดันอย่างต่อเนื่องให้มีการปฏิรูปกฎหมาย กฎ และกติกาต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีสิทธิที่จะดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และทุนชุมชนต่าง ๆ จัดทำบริการสาธารณะ และการจัดสวัสดิการให้แก่คนในชุมชนโดยประสานความร่วมมือกับองค์กรบริหารท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

(๒) จัดให้มีระบบและกลไกที่ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิรูประบบสวัสดิการสังคม ทั้งด้านการให้บริการสังคม การประกันสังคมทุกกลุ่มวัย การช่วยเหลือทางสังคม และการสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม ที่มีความครอบคลุม เพียงพอ ยั่งยืน มีคุณภาพ เข้าถึงได้ และมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเน้นครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน เร่งรัดสร้างระบบส่งเสริมความเข้มแข็งภาคประชาสังคมและผู้มีจิตอาสาในการดำเนินการดังกล่าว พัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือเติมเต็มอย่างต่อเนื่องให้กับผู้ด้อยโอกาส คนผู้พิการ หรือทุพพลภาพและคนชายขอบรวมทั้งอารยสถาปัตย์ ระบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับคนทุกคนอันนำไปสู่การลดเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

(๓) รัฐ หน่วยงานของรัฐ องค์กรบริหารท้องถิ่น และศาสนสถาน ต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะเพื่อให้คนในชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันในการทำกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมนันทนาการ และการกีฬา

(๔) (๓) รัฐต้องจัดทำแผนระยะยาวและดำเนินการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยเฉพาะการจัดให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชรา และการเตรียมความพร้อมสู่วัยผู้สูงอายุที่เหมาะสมของประชาชน การปรับปรุงระบบการเกษียณอายุที่เหมาะสม การปฏิรูประบบบำนาญพื้นฐานและสวัสดิการผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพเพื่อให้เพียงพอต่อการให้ดำรงชีพได้อย่างเหมาะสม การจัดให้มีระบบการดูแลระยะยาว และการนำใช้ทุนทางปัญญาของผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ รวมทั้งการมีระบบและกลไกสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายและชมรมที่เข้มแข็งของประชาชนวัยสูงอายุ การจัดให้มีกลไกในการบูรณาการระบบบำนาญทั้งระบบ และจัดให้มีระบบ กลไก และกระบวนการในการบริหารจัดการทรัพย์สินเพื่อรองรับการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว

(๒)(๕) (๕) รัฐต้องให้หลักประกันด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการโดยเฉพาะความปลอดภัยของอาหาร และจัดให้มีระบบหรือกลไกคุ้มครองผู้บริโภคตามหลักการป้องกันล่วงหน้า เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายหรือลดผลกระทบจากกรณีที่สามารถคาดหมายได้ล่วงหน้า และต้องจัดให้มีกองทุนเพื่อชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการที่ไม่ปลอดภัย

(๕) สร้างสภาพแวดล้อมและอารยสถาปัตย์สำหรับคนทุกคน ขยายอายุการทำงานให้ยืดหยุ่น สร้างเสริมเครือข่ายการทำงานให้เข้มแข็ง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ และปฏิรูปการวางแผนครอบครัวแห่งชาติสำหรับสังคมยุคใหม่

(๖) ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีหน้าที่ศึกษาและจัดทำแนวทาง ข้อเสนอแนะ และกฎหมายต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิรูปด้านสังคมและชุมชน รวมทั้งมีหน้าที่ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการปฏิรูปด้านสังคมให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง อย่างน้อยภายในระยะเวลาสิบปี

ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปสังคมและชุมชนขึ้นคณะหนึ่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ มีหน้าที่ศึกษาและจัดทำแนวทาง ข้อเสนอแนะ และกฎหมายต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิรูปด้านสังคมและชุมชน รวมทั้งมีหน้าที่ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการปฏิรูปด้านสังคมให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้ โดยมีองค์ประกอบ ที่มา และอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๑๗ การปฏิรูปด้านอื่น ๆ

มาตรา (๔/๑/๑๗) ๑ กรรมาธิการตัดออก

มาตรา (๔/๑/๑๗) ๑ ให้มีการปฏิรูปเพื่อไม่ให้หน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ต้องไม่จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาหรือการฝึกอบรมที่ให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมร่วมศึกษาหรือ

ฝึกอบรมร่วมกับบุคลากรในภาคเอกชน ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดข้อครหาหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างเที่ยงธรรม (ข้อเสนอจากคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เห็นควรพิจารณาว่าจะนำไปไว้ในหมวดหรือส่วนใดของรัฐธรรมนูญจึงจะเหมาะสม)

มาตรา (๔/๑/๑๑) ๒ ดำเนินการปฏิรูปตามแผนและขั้นตอนการออกกฎหมายและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในระยะห้าปี ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในด้านต่าง ๆ

สำหรับวันนี้เป็นการพิจารณา หมวด ๒ ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศไทย และหมวด ๓ การสร้างความปรองดอง สรุปผลดังนี้

หมวด ๓ การสร้างความปรองดอง

มาตรา (๔/๒/-) ๑ มีการแก้ไข

"มาตรา (๔/๒/-) ๑ เพื่อประโยชน์ในการสร้างบรรยากาศของความสมานฉันท์ เสริมสร้างความปรองดองระหว่างคนในชาติ**ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมประชาธิปไตยที่มีความแตกต่างหลากหลาย** และสร้างแนวทางที่จะนำพาประเทศไปสู่ความมีเสถียรภาพและสันติสุขอย่างยั่งยืน ให้มีคณะกรรมการ**อิสระ**เสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ ประกอบด้วย***ผู้ทรงคุณวุฒิ***กรรมการไม่เกิน***เท่า***สิบห้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจาก***บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ***ซึ่งไม่เป็นฝักฝ่ายทางการเมืองหรือความขัดแย้ง และผู้ซึ่ง***ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเสนอชื่อบุคคลซึ่ง***เป็นผู้นำความขัดแย้ง ***ไม่เกินห้าคน***

ที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ การดำเนินงาน หน่วยธุรการและการอื่นที่จำเป็นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติบัญญัติ"

มาตรา (๔/๒/-) ๒ มีการแก้ไข

"มาตรา (๔/๒/-) ๒ คณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุแห่งความขัดแย้ง **ความเสียหายที่เกิดขึ้น**และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา ทั้งนี้ โดยพิจารณารายงานหรือผลการศึกษาที่องค์กรต่าง ๆ จัดทำขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๒) เสริมสร้าง ดำเนินการ และประสานงานให้เกิดสภาวะที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และปรองดองในหมู่ประชาชนทั้งประเทศ **ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และใช้กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกันและสร้างเครือข่ายในการสร้างความปรองดองในภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีกระบวนการสร้างความปรองดองเกิดขึ้น**

(๓) เป็นคนกลางในการประสานระหว่างผู้นำความขัดแย้งทุกกลุ่มเพื่อลดหรือยุติความขัดแย้งระหว่างกัน

(๔) รวบรวมข้อเท็จจริงและทำรายงานเกี่ยวกับความขัดแย้ง การละเมิดกฎหมาย การละเมิดสิทธิมนุษยชนและผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้กระทำ ทั้งนี้ ***โดย***การจะเปิดเผยชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลอื่นใดที่ทำให้ทราบได้ว่าเป็นผู้ใดไม่ได้**เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่กฎหมายบัญญัติ**

(๕) ให้การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและครอบครัว รวมทั้งฟื้นฟูศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และจิตใจของผู้ได้รับผลกระทบ

(๖) เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาอภัยโทษแก่บุคคลซึ่งให้ความจริงอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การดำเนินงาน และผู้กระทำซึ่งได้แสดงความสำนึกผิดต่อคณะกรรมการ**อิสระ**เสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติแล้ว

(๗) ให้การศึกษาและเรียนรู้แก่สาธารณชนเพื่อให้ตระหนักถึงผลของความรุนแรง ความเกลียดชังรวมทั้งความจำเป็นและประโยชน์ของการใช้สันติวิธีแก้ปัญหาความรุนแรง ตลอดจนสร้างเครื่องเตือนใจให้สังคมรำลึกถึงผลร้ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อจะร่วมกันป้องกันมิให้เกิดเหตุดังกล่าวอีก

(๘) ส่งเสริมและเสนอแนะการปฏิรูปเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรม โดยเคารพความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม**และเสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่อการดังกล่าวต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศไทยเพื่อเสนอต่อรัฐสภา**

(๙) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติบัญญัติ

คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และหน่วยงานของรัฐ ต้องให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ**อิสระ**เสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ รวมทั้งต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินการของคณะกรรมการเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ ***โดยเฉพาะงบประมาณที่ใช้เพื่อการเยียวยาและฟื้นฟูตาม (๕) ตั้งแต่ให้ตามจำนวนที่คณะกรรมการร้องขอ***

มาตรา (๔/๒-) ๓ **กรรมาธิการมีมติให้ตัดออกทั้งมาตรา**

"มาตรา (๔/๒/-) ๔ ความในภาคนี้ให้สิ้นผลบังคับผ่านวันถัดจากวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับครบห้าปี เว้นแต่พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน หรือสภาดำเนินการปฏิรูปแห่งชาติเสนอให้ถัดให้มีการออกเสียงประชามติให้มีบทบัญญัติในภาคนี้คงใช้บังคับอยู่ต่อไป ซึ่งต้องไม่เกิดห้าปีนับแต่วันที่พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเวียงข้างมากออกเสียงประชามติเห็นชอบ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

<u>หมายเหตุ กรรมาธิการมีมติให้ตัดมาตรา (๔/๒-) ๓ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากนำไปบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไปแล้ว</u>

เรื่องอื่น ๆ

กำหนดให้มีการประชุมครั้งต่อไป วันจันทร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ โรงแรม ฮอลิเดย์ อินน์ พัทยา จังหวัดชลบุรี

จัดทำและเผยแพร่โดย
ทีมงานโฆษกคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ
๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ข้อมูล ณ ๑๕.๐๐ นาฬิกา